

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

Unitat responsable: 390 - ESAB - Escola Superior d'Agricultura de Barcelona
Unitat que imparteix: 745 - DEAB - Departament d'Enginyeria Agroalimentària i Biotecnologia
Curs: 2019
Titulació: GRAU EN ENGINYERIA DE SISTEMES BIOLÒGICS (Pla 2009). (Unitat docent Obligatòria)
GRAU EN ENGINYERIA AGRÍCOLA (Pla 2009). (Unitat docent Obligatòria)
GRAU EN ENGINYERIA AGROAMBIENTAL I DEL PAISATGE (Pla 2009). (Unitat docent Obligatòria)
GRAU EN ENGINYERIA ALIMENTÀRIA (Pla 2009). (Unitat docent Obligatòria)
Crèdits ECTS: 6 Idiomes docència: Català

Professorat

Responsable: Mas Serra, Maria Teresa

Altres:

MARGARITA GARCIA BOSCH - 6GSB1, 6GSB2
MARIA TERESA MAS SERRA - 6GSB1, 6GSB2
ANTONIO MARIA VERDU GONZALEZ - 6GSB1, 6GSB2

Competències de la titulació a les quals contribueix l'assignatura

Específiques:

1. Ecologia. Estudi d'impacte ambiental: avaluació i correcció.
2. La gestió i aprofitament de subproductes agroindustrials

Transversals:

3. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.

Metodologies docents

Les hores d'aprenentatge dirigit consisteixen en:

- classes teòriques (grup gran). El professorat fa una exposició amb tres parts: (1) introduir els objectius d'aprenentatge, (2) presentar els conceptes bàsics, i (3) buscar la implicació dels estudiants a partir de qüestions amb la finalitat de relacionar els conceptes.

- classes pràctiques (grup petit) per estimular a l'estudiant/a a la realització de les activitats que es plantegen i descriuen als guions de pràctiques, amb la finalitat d'aprendre diverses metodologies de treball vinculades amb l'Ecologia i els Sistemes de Gestió Ambiental.

-guiatge de l'estudiant/a en l'elaboració de un treball lliurable per aprofundir en els estudis d'impacte ambiental.

-liderar la discussió i la revisió del treball presentat i defensat pels grups d'estudiants d'un supòsit d'EIA o d'un avaluació ambiental de plans i programes.

L'estudiant/a disposa de material de suport a Atenea. També es promou l'aprenentatge autònom, en particular a través del treball lliurable, dels exercicis de pràctiques i de la interacció que es busca a les classes teòriques. Utilitzarà com recurs projectes de final de carrera disponibles a la biblioteca.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

Es pretén que l'estudiant, en finalitzar amb èxit l'assignatura, adquireixi els conceptes bàsics de l'Ecologia; percebi i interpreti de manera correcta els sistemes ecològics, així com entengui i compregui l'estructura i el funcionalisme dels nivells d'integració que van des d'organisme fins a paisatge (població-comunitat-ecosistema). D'aquesta manera haurà de ser capaç d'integrar aquests conceptes en l'anàlisi i les activitats de gestió de les problemàtiques ambientals. En la mencionada línia, l'estudiant haurà de ser capaç d'analitzar i valorar la problemàtica medioambiental en clau de sostenibilitat, utilitzar adequadament instruments de gestió ambiental i realitzar la integració ambiental dels projectes.

Hores totals de dedicació de l'estudiantat

Dedicació total: 150h	Hores grup gran:	40h	26.67%
	Hores grup mitjà:	0h	0.00%
	Hores grup petit:	20h	13.33%
	Hores activitats dirigides:	0h	0.00%
	Hores aprenentatge autònom:	90h	60.00%

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

Continguts

<p>INTRODUCCIÓ A L'ECOLOGIA. AUTOECOLOGIA (ELS ORGANISMES I EL SEU MEDI)</p>	<p>Dedicació: 13h Grup gran/Teoria: 3h Grup petit/Laboratori: 2h Aprentatge autònom: 8h</p>
<p>Descripció: En aquest contingut es presenta l'Ecologia com una ciència d'integració que estudia sistemes complexos amb enfocaments molt variats. Es treballen: Alguns aspectes del fil històric que ha seguit l'Ecologia fins a l'actualitat. Es presenten algunes de les dificultats inherents a l'estudi dels sistemes ecològics. L'ajust dels organismes (a nivell d'individu) al seu medi. El concepte de nínxol ecològic.</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 1: Classes d'explicació teòrica Activitat 2: Proves d'avaluació escrites Activitat 3: Pràctiques d'ecologia</p>	
<p>MEDI I IMPACTE AMBIENTAL</p>	<p>Dedicació: 5h Grup gran/Teoria: 2h Aprentatge autònom: 3h</p>
<p>Descripció: En aquest contingut es presenten els conceptes que permeten relacionar el medi amb l'activitat de l'home (projectes). Es treballen els conceptes: - Medi - Impacte ambiental - Gestió ambiental</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 1: Classes d'explicació teòrica Activitat 2: Proves d'avaluació escrites</p>	

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

<p>ECOLOGIA DE POBLACIONS I INTERACCIONS ENTRE POBLACIONS DE DIFERENTS ESPÈCIES</p>	<p>Dedicació: 27h Grup gran/Teoria: 7h Grup petit/Laboratori: 4h Aprentatge autònom: 16h</p>
<p>Descripció: Aquest contingut està dedicat al nivell d'integració població i a l'estudi de les interaccions entre poblacions. Es treballen: El concepte de població La demografia La competència intraespecífica La dinàmica de poblacions Les interaccions entre espècies (competència interespecífica, els diferents tipus de depredació, mutualisme, etc.)</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 1: Classes d'explicació teòrica Activitat 2: Proves d'avaluació escrites Activitat 3: Pràctiques d'ecologia</p>	
<p>SISTEMES DE GESTIÓ AMBIENTAL</p>	<p>Dedicació: 5h Grup gran/Teoria: 3h Aprentatge autònom: 2h</p>
<p>Descripció: En aquest contingut es presenten les eines de gestió ambiental actualment disponibles que permeten minimitzar les conseqüències ambientals de l'activitat humana. Es treballa: - Les diferents eines de gestió ambiental</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 1: Classes d'explicació teòrica Activitat 2: Proves d'avaluació escrites</p>	
<p>ECOLOGIA DE COMUNITATS I D'ECOSISTEMES</p>	<p>Dedicació: 35h Grup gran/Teoria: 9h Grup petit/Laboratori: 4h Aprentatge autònom: 22h</p>

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL. ESTUDIS
D'IMPACTE AMBIENTAL. AVALUACIÓ AMBIENTAL
DE PLANS I PROGRAMES

Dedicació: 63h

Grup gran/Teoria: 14h

Grup petit/Laboratori: 10h

Aprentatge autònom: 39h

Descripció:

En aquest contingut es desenvolupa el procediment a seguir per la realització d'EIA. En aquest contingut es treballa:

- Avaluació del impacte ambiental. Procés administratiu.
- Anàlisi del projecte
- Inventari ambiental
- Matriu d'impacte ambiental
- Avaluació dels impactes ambientals
- Mesures correctores
- Pla de vigilància ambiental

Activitats vinculades:

Activitat 1: Classes d'explicació teòrica

Activitat 2: Proves d'avaluació escrites

Activitat 4: Pràctica de recerca de legislació

Activitat 5: Pràctica de camp: Inventari ambiental

Activitat 6: Realització de treball en grup

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

Planificació d'activitats

ACTIVITAT 1. CLASSES D'EXPLICACIÓ TEÒRICA	Dedicació: 108h Grup gran/Teoria: 38h Aprentatge autònom: 70h
ACTIVITAT 2. PROVES D'AVAUACIÓ ESCRITES Descripció: Proves escrites individuals sobre els continguts 1, 2, 3, 4, 5 i 6 i sobre les activitats 3, 4, 5 i 6. Material de suport: Enunciats de la proves Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació: Resolució de les proves. Representen el 60% de la qualificació final de l'assignatura. El 30% correspondrà a SGA i el 30% restant a Ecologia Objectius específics: En finalitzar la prova l'estudiant o estudianta haurà de ser capaç de: - Descriure les característiques i propietats dels nivells d'integració població, comunitat i ecosistema que li permetran valorar els aspectes dinàmics/funcionals del medi ambient. - Caracteritzar i valorar de forma quantitativa les propietats del nivells esmentat al punt anterior. - Interpretar la legislació ambiental pertinent, identificar i definir els impactes ambientals i establir mesures correctores per a projectes senzills relacionats amb el seu futur àmbit de treball.	Dedicació: 2h Activitats dirigides: 2h
ACTIVITAT 3. PRÀCTICA DE RECERCA DE LEGISLACIÓ	Dedicació: 3h Grup petit/Laboratori: 2h Aprentatge autònom: 1h
Descripció: Els alumnes hauran de decidir el tipus d'estudi ambiental que caldria realitzar en un supòsit. Material de suport: Aula d'informàtica amb connexió individual (o per grups) a internet Supòsit pràctic. Contingut i graella de valoració del document EIA-1 Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació: Lliurament del document EIA-1 Juntament amb altres exercicis representa el 5% de la qualificació final de l'assignatura Objectius específics: En finalitzar la pràctica l'estudiant o estudianta haurà de ser capaç de: - Interpretar correctament la normativa ambiental vigent en relació als estudis d'impacte ambiental aplicada a casos senzills.	

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

ACTIVITAT 4. PRÀCTICA DE CAMP: INVENTARI AMBIENTAL	Dedicació: 4h Grup petit/Laboratori: 2h Aprentatge autònom: 2h
<p>Descripció: Visita de reconeixement de l'àrea de treball per la verificació del inventari ambiental</p> <p>Material de suport: Connexió individual (o per grups) a internet Supòsit pràctic. Contingut i graella de valoració del document EIA-2 Espai assignat per a la ubicació del supòsit pràctic.</p> <p>Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació: El resultat del inventari ambiental s'inclourà en el document EIA-2. Ambdòs s'avaluaran conjuntament.</p> <p>Objectius específics: Identificació de valors de conservació concurrents en l'espai assignat per a la ubicació del supòsit pràctic.</p>	
ACTIVITAT 5. PRÀCTIQUES D'ECOLOGIA	Dedicació: 12h Grup petit/Laboratori: 10h Aprentatge autònom: 2h
<p>Descripció: Pràctiques que es faran a l'aula informàtica, individualment o per parelles, en sessions de dues hores en les que es realitzaran exercicis dels continguts 1, 2 i 3, respectivament.</p> <p>Material de suport: Ordinador Programari de tractament de dades (Excel, SAS,...) Programari per la representació gràfica dels resultats (Excel, SAS,...) Dades (es proporcionaran a través d'Atenea)</p> <p>Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació: Prova escrita a realitzar sobre els exercicis desenvolupats. Representa el 10% de la qualificació final de l'assignatura.</p> <p>Objectius específics: En finalitzar les sessions de pràctiques l'estudiant o estudianta haurà de ser capaç de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plantejar un protocol de mostreig d'una població i valorar l'ajust dels organismes que la formen a algun factor ambiental. - avaluar els paràmetres demogràfics d'una població usant una taula de vida i de fertilitat (fecunditat). - analitzar una xarxa tròfica i les interaccions entre els organismes que la componen. - calcular índexs de diversitat ecològica de comunitats. - valorar el flux d'energia d'un ecosistema i fer-ne el balanç 	
ACTIVITAT 6. REALITZACIÓ DE TREBALL EN GRUP	Dedicació: 12h Aprentatge autònom: 12h

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

Descripció:

Realització, en grups de fins a tres estudiants, del supòsit plantejat al inici de curs

Material de suport:

Supòsit pràctic.
Contingut i graella de valoració de la Memòria.

Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació:

Memòria.
S'avaluarà al final de curs i representa el 20% de la nota final (10% SGA i 10% Ecologia).

Objectius específics:

En finalitzar la prova l'estudiant o estudianta haurà de ser capaç d'aplicar a un supòsit:

- Justificació de la necessitat de realització d'un EIA
- L'anàlisi del projecte
- El inventari ambiental i la identificació de problemàtiques ambientals relacionades amb el tipus de projecte treballat.
- La matriu d'impacte ambiental
- L'avaluació dels impactes ambientals
- La definició de mesures correctores

Sistema de qualificació

La qualificació final (N_{final}) serà el resultat de les proves i treballs realitzats pels alumnes i avaluats segons aquest polinomi :

$$N_{final} = 0,60N1 + 0,10N2 + 0,30N3$$

N1: Dues proves escrites individuals d'igual pes, a realitzar en finalitzar les classes de teoria i pràctiques de SGA (1 era. Part) i d'Ecologia (2ona. part).

N2: Qualificació dels exercicis lliurats pels alumnes de la part d'Ecologia.

N3: Qualificació de la memòria sobre un supòsit pràctic de SGA

Normes de realització de les activitats

Es condició necessària haver presentat tots els documents vinculats amb l'avaluació per superar l'assignatura.

390201 - ESGA - Ecologia i Sistemes de Gestió Ambiental

Bibliografia

Bàsica:

Smith, T.M.; Smith R.L. Ecología. 6a. Madrid: Addison Wesley, 2007. ISBN 9788478290840.

Garmendia, A.; Salvador, A.; Crespo, C.; Garmendia, L. Evaluación de impacto ambiental. Madrid: Pearson Prentice Hall, 2005. ISBN 8420543985.

Gómez Orea, Domingo. Evaluación de impacto ambiental : un instrumento preventivo para la gestión ambiental. 2a ed., revisada y ampliada. Madrid [etc.]: Mundi-Prensa, 2003. ISBN 8484760847.

Begon, Michael; Harper, John L.; Townsend, Colin R. Ecología : individuos, poblaciones y comunidades. 3ª ed. Barcelona: Omega, 1999. ISBN 8428211523.

Complementària:

Ricklefs, R.E.; Miller, G.L. Ecology. 4a. New York: Freeman and Co, 2000. ISBN 071672829X.

Rosell, C.; Velasco, J.M. Manual de prevenció i correcció dels impactes de les infraestructures viàries sobre la fauna. Barcelona: Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya, 1999. ISBN 8439350198.

Margalef, Ramon. Ecología. 5a ed. Barcelona: Omega, 2005. ISBN 8428204055.

Canter, Larry W. Manual de evaluación de impacto ambiental : técnicas para la elaboración de estudios de impacto. Madrid [etc.]: McGraw-Hill/Interamericana de España, 1998. ISBN 8448112512.